

Oplev naturen

Skoven ved Højbjerg og turen omkring
Bregnemosen

Din turguide nr. 7 af 8 i en serie med gode
forslag til en dejlig naturoplevelse i
Slagelse Kommune

Forord

Slagelse Kommune har meget at byde på. Vores natur er mangfoldig, og vi har et hav af muligheder for gode oplevelser og ture i vores nære omgivelser.

Som i mange andre forhold åbner viden og indsigt op for nuancer, og det, der tidligere bare var en smuk skov med et grønt bagtæppe, kan pludselig vise sig at være et landskab, der er skabt for tusinder af år siden i forbindelse med, at iskappen trak sig tilbage.

Men naturen er under konstant forandring, og moser udvikler sig i takt med, at det døde materiale formulder og giver plads til ny natur. Fuglene flytter ind, og den opmærksomme vandrer vil have mulighed for at møde mange forskellige arter. For de ekstra modige er der endda mulighed for, at man kan finde både ramsløg og liljekonvaller, den ene giftig og den anden spiselig. De ligner hinanden, men er alligevel nemme at se forskel på for det trænedede øje.

Naturen har utrolig meget at byde på. At udnytte den og gå korte eller længere ture er sundt for os alle, både for vores fysiske og mentale helbred. Derfor har vi i Slagelse Kommune lavet en serie af foldere, der skal bidrage til, at dine oplevelser og ture i naturen bliver endnu bedre. Tag dine venner og naboer med på turen og få en ekstra oplevelse samme med vores guidede naturvandring.

Jørgen Grüner
Formand for Miljø Plan og Landdistriktsudvalget

Oversigtskort. Den store røde prik viser turens udgangspunkt.

Skoven ved Højbjerg og turen omkring Bregnemosen

Længde: 5 kilometer.

Tid: 2 timer.

Sværhedsgrad: God adgang også for kørestolsbrugere med hjælper og gangbesværede.

Toiletforhold: Offentligt toilet ved Stationen. Husk 2-krone-mønter.

Du er landet. Ude på Stibjergvej. Ved den lille p-plads, lige der hvor det gamle stengærde ender. På den ene side af gærdet har du på den nye Højbjergskov, og på den anden side ligger Højbjergparken, en udstykning med lutter nye parcelhuse. Du er på vej ind i skoven, men først skal den nye bebyggelse have et par ord med på vejen (1).

Ny bebyggelse på et lag historie

Udstykningen er i 2020 ved at være fuldt udbygget. De sidste grunde er solgt, og der ligger forskelligartede og flotte ejendomme på de små matrikler. Nybyggerne er så at sige flyttet ind. På godt ti år er en mark forvandlet til beboelsesområde.

Det er ikke til at se, men... lige her har der boet mennesker før. Hvis nogle af de nytilflyttede går ud i deres have og graver sig ned, vil de måske støde på noget fra de tidligere beboere.

Da grundene i starten af 2000-tallet skulle udstyk-

kes, blev der gravet søgegrøfter for at se, om der var levn fra en svunden tid, der skulle tages hensyn til, før nybyggeriet kunne gå i gang. Der blev fundet tydelige spor fra gammel tid.

Folk fra Sydvestsjælland museum gik i gang med at grave, og over en længere periode blev seksten hustomter afdækket. De gamle rester blev dateret til en periode omkring det andet århundrede før år 0 og så cirka 250 år frem. Her blev også fundet 20 anlæg til bearbejdning af hør. Der blev fundet ovne til udvinding af jern af myremalm – og selvfølgelig også en lang række mindre efterladenskaber fra stedets beboere fra den ældre jernalder.

Vandet i havet stod den gang højere end det gør i dag. Det anslås, at afstanden til Storebælt kun var cirka 500 meter fra Lysehøjbebyggelsen.

Det er nogle tanker, som du kan gøre sig, mens du kigger på de nye boliger. Hvad er der mon tilbage – lad os sige - om 2000 år?

Turen går i skoven

Du hopper tilbage til p-pladsen og den nye Højbjergskov. Skoven er ikke engang tyve år gammel. Den blev etableret i et samarbejde med kommunen og Naturstyrelsen. Et areal på 70 hektar blev plantet til udelukkende med løvtræer. Et stisystem blev oprettet igennem den spæde skov.

I dag er skoven vokset op i en fem-ti meters højde. Mange bærbærende træer og buske blomstrer i løbet af foråret og den tidlige sommer her - til glæde for insekterne. Senere vil mange af blomsterne blive til bær og frugter - til glæde for fugle og pattedyr. Den høst, som dyrene ikke tager, bliver i skovbunden og indgår i skovens system.

At skoven er ung, giver dig muligheder for at følge udviklingen af en skov. Fugle er kommet til den unge skov. Bogfinke, dompap, jernspurv, gærdesmutte, grønirisk, løvsanger, gransanger og gulspurv er her lige nu. Træerne er nye og friske, så der er ikke mange muligheder for fugle, der yngler i hule træer eller større fugle, der gerne vil bo i ældre høje træer. Den store flagspætte, spætmejsen og rødstjerten må vente lidt endnu.

Når du går ind i skoven, vil du kunne se flere stier. Den sikre og mest gangvenlige sti er den, hvor du hele tiden kan se jordbunden. Den fører dig gennem den unge skov i retning af jernbanen (2).

Undervejs, især i den lidt fugtige del af skoven, kan du komme til at følges med den brune tudse. Stor, til tider oppustet og lidt kluntet vralter den af sted i et adstadigt tempo.

7.1. Den unge skov med små tæer og krat giver mulighed for mange småfugle. Her er rødhalsen. Især forår og efterår er der gode chancer fuglen.

7.2. Ude af Højbjergskoven - på vej mod hundeskoven ligger åbne arealer. På din venstre side er der kig til Højbjerget. På toppen ligger en næsten skjult gravhøj.

7.3. Bregnemosenes beboere – skarven – har i årenes løb været hårde ved grannerne.

Langs banelinjen løber en asfalteret cykel/gangsti. Her drejer du til venstre. Det er ikke sikkert, at du bemærker det, men mellem syren og roser vokser et stort hasselnøddekrat. Det er ikke nu, du skal være der. Det er senere på året, men prøv at holde øje med nødderne. I eftersommeren kan du hurtigt få plukket dig en god håndfuld hasselnødder her.

Over broen til Bregnemosen

Du er på vej op ad stigningen mod gangbroen over jernbanen. Du kigger op ad bakken på din venstre hånd. Deroppe ved toppen ser du et sammenfiltret krat af tjørn og slåen. Skjult her ligger en gravhøj fra bronzealderen. Muligvis forfædre til de mennesker der engang boede på Højbjergparken (3).

Du kommer over broen og er på vej ned igen. På begge sider breder et tornet krat af roser og tjørn sig.

På din venstre hånd har du de sidste spor af den oprindelige jernbane til Korsør. Der er grøfter og et

par meget gamle egestolper, der en gang dannede hegn mellem mark og jernbane (4).

På din højre hånd dukker nu en lille sø op. Den kaldes Bregnemosen og har de sædvanlige beboere, som en sø nu skal have. Her er blichøns, grønbenet rørhøne, gråstrubet lappedykker samt enkelte andearter.

Skarverne bor her

En udgået granplantage afslører nogle usædvanlige beboere – skarver. Du har ikke kunnet undgå at se de store sorte fugle over området. Nærmest som flyvende fortidsøgler passerer de hen over himlen undervejs til og fra deres koloni her ved Bregnemosen (5).

På grund af fuglenes afføring er grantræerne efterhånden gået helt ud og står nu som sølvhvide strittende stænger derovre.

Der er et leben. Ofte i små eller store grupper foregår det. Fugle ankommer. Fugle flyver ud på

jagt. Der repareres ustandseligt på rederne. Der kan være tumult, hvis en fugl lander for tæt på en anden. Stemningen derovre er opløftet. Det koger nærmest.

Skarven er en forunderlig fugl. Den voksne skarv er sort med gulligt næb og hvidlig strube. Der er også blevet til en hvid plet ved låret. Ungfuglene er mere blege og er hvidlige på bryst og mave.

Det, der gør skarven helt underlig, er, at fuglen har svømmehud mellem tæerne, er en mestersvømmer og eminent i jagt under vandet – men fjerdragten er ikke vandafvisende - fuglene må holde pauser, hvor de er nødt til at sætte sig til tørre. Hvis ikke, ja så drukner de.

På skarvens menukort står fisk. Netop skarvens lyst til fisk og det, at den ikke må blive for våd, har gjort den voldsomt upopulær hos fiskere.

Skarven har fundet ud af, at der ofte er fisk ved fiskernes bundgarn, og her kan de så sidde tørt og med korte aktioner i vandet fange fiskerens fisk.

Mod stationen

Videre ad den asfalterede cykelsti går det. På de varme dage kan du opleve markfirben her. Det tørre og det varme underlag er lige noget for dyret. Ved Tårnborgejvs forlængelse går du mod højre i retning af stationen.

Grøftekanterne er i maj, og indtil de bliver slået i juni, et mylder af forskellige planter, der holder af den magre jord i rabatten. Lidt trist at kommunens folk stadig finder anledning til at slå væksterne,

7.4. Skarven har med udbredte vinger "hængt sig til tørre". Er det et signal til artsfællerom, at der er godt af fiske her?

inden de når at stå i fuldt flor og sætte frø. Der er dog et håb for, at fremtiden vil bringe forståelse for bevaring af rabatternes varierede flora. Til glæde og gavn for store som for små (6).

Over broen, over jernbanen og drej så mod hundeskoven. Her blomstrer i maj syrénen, som afløses af forskellige arter af roser. Hvis ikke lige du har hund med, der trænger til at lufte sig i fri dressur, så går du videre ad cykelstien langs hundenes Eldorado. Også her på denne strækning vokser hasselbuskene. Buskene når størrelser som små træer.

På den modsatte side af jernbanen kan du ane op til tre gravanlæg fra tidligere tider. Vores lokale natur synes at have været attraktiv også for mennesker for 5000-6000 år siden.

Her med fri udsigt over til skarvernes koloni bør du stoppe op. Prøv at betragte livet derovre. Fugle flyver til og fra. Der bygges og pusles, skændes og slås lidt. I et ubemærket øjeblik stjæles der så-mænd også (7).

Tilbage i skoven

For enden af hundeskoven går turen atter ind i Højbjergskoven. Du kan vælge at følge den kendte solide farbare vej tilbage mod dit udgangspunkt – eller du kan vælge en af de mere tilgroede stier.

Igen kan du opleve den unge skov og dens mange beboere. Det kan være en god idé at følge samme vej tilbage. Det hænder ofte, at du vil se andre ting på tilbageturen end på udturen.

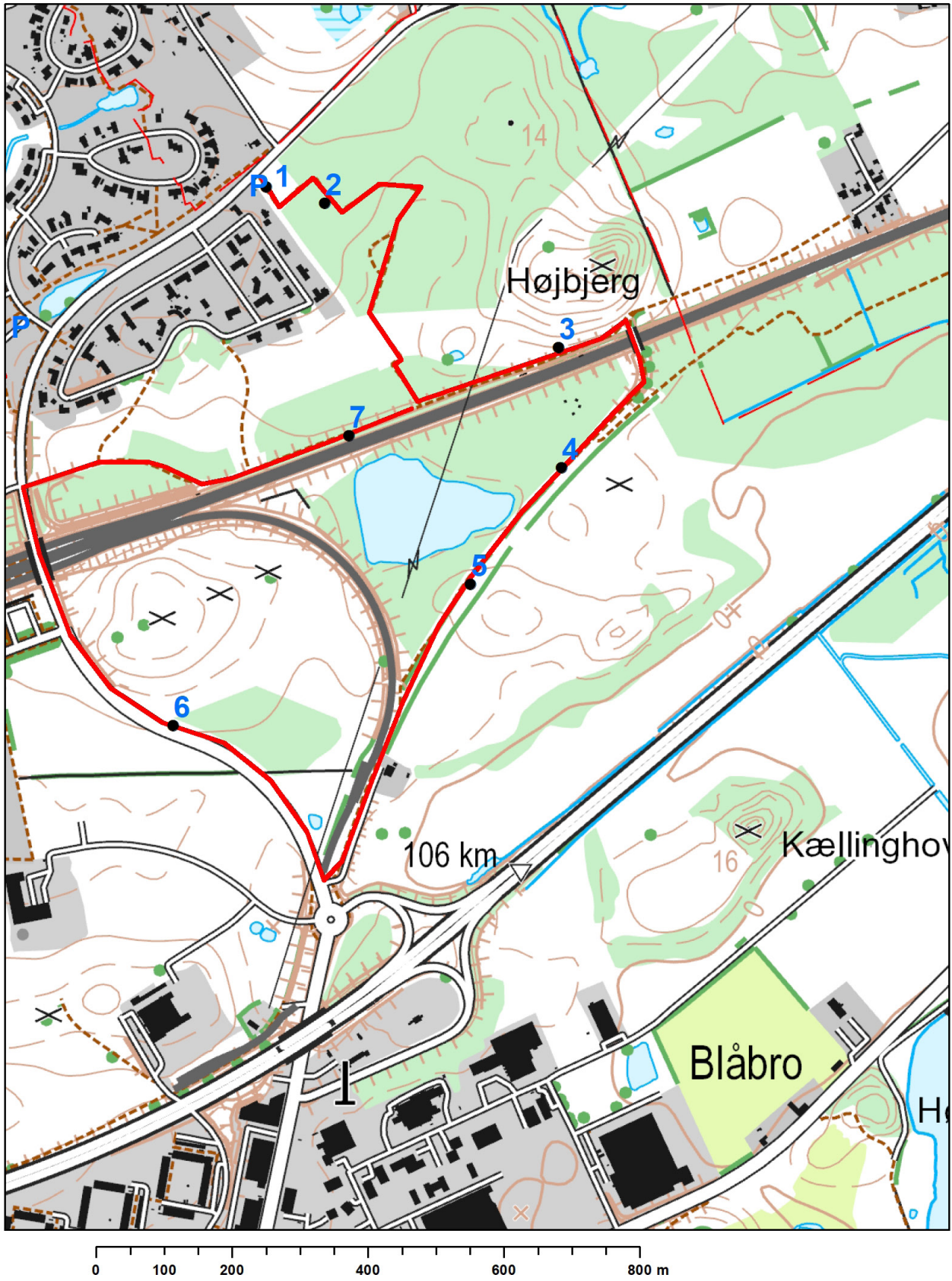
Nogle beboere vil forsvinde, når skoven vokser sig rigtig stor, andre vil komme til. Det er naturens gang gennem årene, som du har chance for at følge netop her.

Har du ikke helt den årelange tålmodighed lige nu - ja så er skoven og denne tur også rigtig god til blot at opleve årets gang.

Detailkort over Korsør Lystskov

Kortet viser, hvor du finder de 7 udvalgte punkter (1-7) på ruten.

Om forfatteren

Turbeskrivelsen i dette hæfte er forfattet og illustreret af Villy Jensen.

Villy Jensen er en lokal kunstner, naturelsker og ornitolog, der gennem mere end 50 år har skaffet sig et solidt kendskab til naturen omkring Korsør. Her har han været lokal guide på en lang række ture ved eng, strand og skov.

Han har deltaget i flere projekter for beskyttelse af vores natur, herunder arbejdet i en del år for Zoologisk Museum i København som ringmærker.

Han har desuden malet og tegnet naturmotiver gennem mange år.